

27.

Rozumne planowanie mojego życia

I. PROSPEKT WARTOŚCI

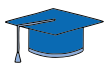
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój moralny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność doceniania i planowania życia

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie odpowiedzialności za własne życie

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Współczesne zagrożenia przeciwko życiu.

- Czy człowiek sam panuje nad życiem i śmiercią¹?
- Czym jest dla mnie życie?
- Jaka jest relacja pomiędzy wolnością i autorytetem?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Życie człowieka ma wymiar doczesny i nadprzyrodzony².
- Osoba ponosi odpowiedzialność za swojego bliźniego³.
- Godność osoby ludzkiej jest nienaruszalna.

Zasady

- Rozwijam wszystkie wymiary swojego człowieczeństwa.
- Dbam i chronię osoby słabe⁴.
- Nie używam przemocy wobec drugiej osoby.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Nowe życie jest darem Boga dla dziecka i jego rodziców⁵.

¹ „Jednakże na płaszczyźnie kulturowej zaznacza się także wpływ swoistego prometeizmu człowieka, który ludzi się, że w ten sposób może zapanować nad życiem i śmiercią, ponieważ sam o nich decyduje, podczas gdy w rzeczywistości zostaje pokonany i zmiażdżony przez śmierć nieodwracalnie zamkniętą na wszelką perspektywę sensu i na wszelką nadzieję”. EV 15.

² „Człowiek jest powołany do pełni życia, która przekracza znacznie wymiary jego ziemskiego bytowania, ponieważ polega na uczestnictwie w życiu samego Boga. Wzniosłość tego nadprzyrodzonego powołania ukazuje wielkość i ogromną wartość ludzkiego życia także w fazie doczesnej”. EV 2.

³ „Mimo woli przychodzą tu na myśl współczesne tendencje, prowadzące do uwolnienia człowieka od odpowiedzialności za bliźnich, wyrażające się między innymi zanikiem solidarności z najsłabszymi członkami społeczeństwa, jak starcy, chorzy, imigranci i dzieci, oraz obojętnością często występującą między narodami, nawet wówczas; gdy w grę wchodzi wartości fundamentalne, takie jak życie, wolność i pokój”. EV 8.

⁴ „Człowiek, który swoją chorobą, niepełnosprawnością lub – po prostu samą swoją obecnością – zagraża dobrobytowi lub życiowym przyzwyczajeniom osób bardziej uprzywilejowanych, bywa postrzegany jako wróg, przed którym należy się bronić albo którego należy wyeliminować. Powstaje w ten sposób swoisty «spisek przeciw życiu»”. EV 13.

⁵ „Życie ofiarowane przez Boga człowiekowi jest darem, dzięki któremu Bóg udziela coś z siebie stworzeniu”. EV 34.

- Dobro wspólne narodu jest budowane w oparciu o podstawowe prawa osoby ludzkiej⁶.
- Osoba powinna budować hierarchię wartości, na której szczycie zawsze znajduje się człowiek.

Zasady

- Uczę dziecko odkrywania i rozwijania swoich talentów.
- Tłumaczę dziecku, że rozwój społeczny nigdy nie powinien pomijać godności osoby ludzkiej.
- Rozwijam w dziecku wrażliwość na życie ludzkie i postawę kontemplacji świata stworzonego.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Służenie życiu ludzkiemu i szanowanie go jest gwarantem pokoju na świecie i rozwoju społecznego⁷.
- Tłumaczę uczniom, że życie jest zadaniem, twórczym procesem, który umożliwia stały rozwój człowieczeństwa.
- Prawdziwa demokracja chroni wartość życia⁸.

Zasady

- Pomagam uczniom tworzyć w szkole przyjazne i życzliwe relacje.
- Motywuję ucznia do pracy, by mógł odnosić sukcesy w nauce.
- Razem z uczniami angażuję się w działalność na rzecz ochrony życia ludzkiego⁹.

⁶ „Działać na rzecz życia znaczy przyczyniać się do odnowy społeczeństwa przez budowanie dobra wspólnego. Nie można bowiem budować dobra wspólnego, jeśli nie uznaje się i nie chroni prawa do życia, na którym się opierają i z którego wynikają wszystkie niezbywalne prawa człowieka”. EV 101.

⁷ „[...] Szanuj, broń, miłuj życie i służ życiu – każdemu życiu ludzkiemu! Tylko na tej drodze znajdziesz sprawiedliwość, rozwój, prawdziwą wolność, pokój i szczęście!”. EV 5.

⁸ „Tylko szacunek dla życia może stanowić fundament i gwarancję najcenniejszych i najpotrzebniejszych dla społeczeństwa wartości, takich jak demokracja i pokój”. EV 101.

⁹ „Głoszenie to staje się szczególnie naglące dzisiaj, gdy lęk budzą coraz liczniejsze i poważniejsze zagrożenia życia ludzi i narodów, zwłaszcza życia słabego i bezbronno. Obok dawnych, dotkliwych plag, takich jak nędza, głód, choroby endemiczne, przemoc i wojny, pojawiają się dziś plagi nowe, przybierające nieznane dotąd formy i niepokojące rozmiary”. EV 3.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie są proszeni o analizę własnego rozwoju. Zastanawiają się, co jest kryterium rozwoju człowieka? Rozważają, czy wkładają cały swój wysiłek w rozwijanie tych zdolności, które służą drugiemu człowiekowi? Czy wystarczająco umacniają w sobie postawy szacunku dla życia, a szczególnie, czy są dostatecznie wrażliwi na osoby z ich najbliższego otoczenia? Praca jest indywidualna, ma pomóc uczniom w ich osobistej formacji.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młody człowiek nieustannie rozwija swoje człowieczeństwo¹⁰. Interesuje się drugą osobą. Okazuje jej akceptację, która odznacza się postawą służby wobec innych osób. Nie traktuje innych jako zagrożenia dla siebie. Umie nawiązywać braterskie relacje i solidaryzować się z osobami potrzebującymi pomocy. Uczeń wie, że istnieją fundamentalne prawa ludzkie, m.in. prawo do życia, które nie podlegają głosowaniu czy tymczasowej umowie międzyludzkiej.

1.10. ZAGROŻENIA

Istnieje zagrożenie, że młody człowiek w imię indywidualnej wolności przestanie respektować godność osoby¹¹. Zanik wrażliwości na wartość ludzkiego życia może doprowadzić do postawy hołdującej utylitaryzmowi i hedonizmowi. W związkach międzyludzkich zanika szacunek dla osoby, a wzajemnymi relacjami zaczyna kierować postawa materialistyczna. Występuje zagrożenie braku planowania własnego życia i zdania się na tzw. ślepy los, przypadkowość, co może prowadzić do zmarnowania wielu dotychczasowych lat.

¹⁰ „Reasumując możemy powiedzieć, że postulowana tu odnowa kultury wymaga od wszystkich odważnego przyjęcia nowego stylu życia, którego wyrazem jest opieranie konkretnych decyzji – na właściwej skali wartości: na prymacie «być» nad «mieć» i osoby nad rzeczą”. EV 98.

¹¹ „Niestety, te niepokojące zjawiska bynajmniej nie zanikają, przeciwnie, ich zasięg staje się raczej coraz szerszy: nowe perspektywy otwarte przez postęp nauki i techniki dają początek nowym formom zamachów na godność ludzkiej istoty, jednocześnie zaś kształtuje się i utrwała nowa sytuacja kulturowa, w której przestępstwa przeciw życiu zyskują aspekt dotąd nieznanym i – rzecz można – jeszcze bardziej niegodziwym, wzbudzając głęboki niepokój: znaczna część opinii publicznej usprawiedliwia przestępstwa przeciw życiu w imię prawa do indywidualnej wolności i wychodząc z tej przesłanki domaga się nie tylko ich niekaralności, ale wręcz aprobaty państwa dla nich, aby móc ich dokonywać z całkowitą swobodą, a nawet korzystając z bezpłatnej pomocy służby zdrowia”. EV 4.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Życie ludzkie jest procesem i zbiorem wyborów. Ważne, aby dobrze planować swoje działania zarówno te bliższe, jak i dalsze. Trzeba być świadomym swoich decyzji i wyborów, a nie czekać aż sytuacja sama się rozwiąże. Przy prawidłowym rozwoju świadomości swojego życia, ważne jest także, aby zdawać sobie sprawę, iż życie, którym dysponujemy jest darem i należy o niego dbać w szczególny sposób. Trzeba eliminować zbędne ryzyko utraty życia, a tym samym zdawać sobie sprawę z rzeczy, które mu zagrażają. We współczesnym świecie pojawiają się coraz to nowsze zagrożenia, więc niezwykle ważne jest, aby uświadamiać młodych ludzi w tym temacie.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Literackie zobrazowanie wartości życia i jego rozumnego planowania znajdujemy w utworze *Dzieci i żaby* Ignacego Krasickiego. Autor w swoim zbiorze pod tytułem *Bajki* w bardzo przystępnej formie przedstawia kluczowe wartości

i idee ludzkiego życia. Każdy z utworów jest ujęty w formie dialogu między zwierzętami, bądź zwierzęciem i człowiekiem.

Koło jeziora
Z wieczora,
Chłopcy wkoło biegali
I na żaby czuwali;
Skoro która wypływała,
Kamieniem w łeb dostawała.
Jedna z nich śmielszej natury,
Wystawiwszy łeb do góry,
Rzekła: „Chłopcy, przestańcie, bo się źle bawicie!
Dla was to jest igraszką, nam idzie o życie”.

I. Krasicki, *Dzieci i żaby*,
w: tegoż, *Bajki*, wyd. Ofi-
cyna Wydawnicza G&P,
Poznań 2017, s. 10.

Bajka *Dzieci i żaby* dotyka bezpośrednio tematu wartości życia i jego zagrożeń. Uświadamia czytelnikowi, że niekiedy to, co dla jednych osób jest zabawą, dla innych może stanowić zagrożenie najcenniejszego daru, jakim jest życie. Autor doskonale uchwycił taką sytuację w relacji człowieka ze zwierzęciem.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Potrzebna jest powszechna mobilizacja sumień i wspólny wysiłek etyczny, aby wprowadzić w czyn wielką strategię obrony życia. Wszyscy razem musimy budować nową kulturę życia: nową, to znaczy zdolną podejmować i rozwiązywać istniejące dziś, a dawniej nieznane problemy związane z ludzkim życiem; nową, to znaczy bardziej zdecydowanie i czynnie przyjętą przez wszystkich chrześcijan; nową, to znaczy zdolną pobudzić do poważnej i śmiałej konfrontacji kulturowej ze wszystkimi.

EV 95.

Płodna miłość małżeńska wyraża się w różnych formach służenia życiu. Wśród nich najbardziej bezpośrednie, właściwe małżeństwu i zarazem takie, w których nic małżeństwa nie może zastąpić, to rodzenie i wychowanie. W istocie każdy akt prawdziwej miłości wobec człowieka potwierdza i doskonali duchową płodność rodziny, będąc aktem posłuszeństwa świętej miłości wobec człowieka potwierdza i doskonali duchową płodność rodziny.

FC 41.

Młodość trzeba poświęcić wielkim ideałom. Czy myślicie o tym? Czy się zgadzacie? Zapytaj Jezusa, czego chce od ciebie, i bądź odważny! Bądź odważna! Zapytaj Go o to! [...] zapamiętajcie sobie, chłopcy i dziewczęta: życie trzeba poświęcić wielkim ideałom!

Franciszek, *Modlitwa Maryjna z papieżem. «Głos Jezusa»*, 21.04.2013, w: *Co Franciszek myśli o...?*, wybór i oprac. K. Pytlarz, Wydawnictwo WAM – Księża Jezuit, Kraków 2014, s. 51.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Bo dla nieśmiertelności Bóg stworzył człowieka – uczynił go obrazem swej własnej wieczności.

Mdr 2,23.

Postępujcie jak dzieci światłości! [...] Badajcie, co jest miłe Panu. I nie miejcie udziału w bezowocnych czynach ciemności.

Ef 5,8b.10-11a.

KKK 2280;
por. 2270; 2319.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Każdy jest odpowiedzialny przed Bogiem za swoje życie, które od Niego otrzymał. Bóg pozostaje najwyższym Panem życia. Jesteśmy obowiązani przyjąć je z wdzięcznością i chronić je ze względu na Jego cześć i dla zbawienia naszych dusz. Jesteśmy zarządcami, a nie właścicielami życia, które Bóg nam powierzył. Nie rozporządzamy nim.

IV. LITERATURA

- Błasiak A., *Młodość – świat wartości*, wyd. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum–Wydawnictwo WAM, Kraków 2002.
- Franciszek, *Modlitwa Maryjna z papieżem*. «Głos Jezusa», 21.04.2013, w: *Co Franciszek myśli o...?*, wybór i oprac. K. Pytlarz, Wydawnictwo WAM – Księża Jezuici, Kraków 2014.
- Gordon T., *Wychowanie bez porażek w szkole*, tłum. D. Szafrąńska-Poniewierska, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2010.
- Jan Paweł II, *Adh. Familiaris consortio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 69-132.
- Jan Paweł II, *Enc. Evangelium vitae*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 533-612.
- Kaźmierczak P., *Personalistyczna koncepcja wychowania w nauczaniu Jana Pawła II*, wyd. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum–Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Krasicki I., *Dzieci i żaby*, w: tegoż, *Bajki*, wyd. Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań 2017, s. 10.
- Partyka M., *Dzieci zdolne*, wyd. Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawa 2000.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sękowski A.E., *Osiągnięcia uczniów zdolnych*, wyd. TN KUL, Lublin 2001.

Sujak E., *Życie jako zadanie*, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża, Opole 2020.

Wezwani do świętości, red. G. Łuszczak, wyd. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum–Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.

